

CARSON McCULLERS

MỘT cái cây
Tảng đá
đám mây

Hoàng Ngọc Nguyên dịch

**MỘT CÁI CÂY
MỘT TẢNG ĐÁ
MỘT ĐÁM MÂY**

CARSON McCULLERS

Phạm Kim Long dịch

**một cái cây, một tảng đá,
một đám mây**

Carson McCullers

Người dịch: Hoàng Ngọc Nguyên

*Bìa: **MEGAPIXL***

*Nguồn: **Thư viện Tiểu Lùn***

**một cái cây, một tảng đá,
một đám mây**

CARSON MCCULLERS

Người dịch: Hoàng Ngọc Nguyên

**Tuần báo NGHỆ THUẬT
số 29 * 30/4-06/5/1966**

Carson McCullers

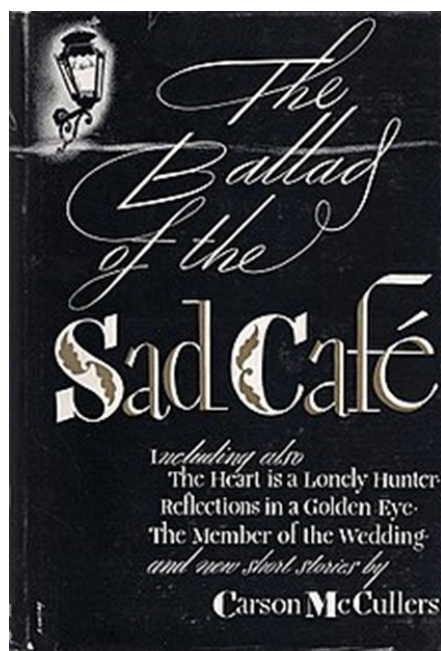
Chụp bởi Carl Van Vechten năm 1959

Một cái cây, một tảng đá, một đám mây

Sanh năm 1917 tại Columbus, tiểu bang Georgia. Carson Mc Cullers cầm bút khi bà chỉ mới 16 tuổi. Những năm trước đó bà say mê âm nhạc và từng ước mơ được là một nghệ sĩ dương cầm. Khi được 17 tuổi, bà đi Нью Ước với ý định theo học tại Columbia và Juilliard. Tuy nhiên, bà đánh mất học phí trên một chuyến xe điện ngầm. Sau đó, bà theo làm thử nhiều nghề và đến trường vào ban đêm. “*Những cái thành phố này và tuyết (trước đó tôi chưa hề thấy tuyết) đã quá mênh mông và tôi chẳng học được gì.*” Những năm sau bà để thì giờ vào việc sáng tác những truyện ngắn. Truyện dài đầu tiên *The heart is a lonely hunter* xuất hiện vào 1940 và cuốn thứ hai *Reflections in a golden eye* vào năm sau đã gây cho dư luận một thích thú bất ngờ – ở ngôi bút 22 tuổi mà xem chừng đã rất lão luyện. Louis Untermeyer ca ngợi: “Độc đáo, bà

đã không theo một lối viết của ai cả, dù rằng đôi khi trong tác phẩm của bà ta gặp những D. H Lawrence hay Dostoievsky. Richard Wright đã tán tụng *The Heart is a lonely hunter* một tình nhân loại cao cả khiến cho một người viết văn da trắng trong một tác phẩm đầu tiên của mình đã có thì dễ dàng diễn tả tâm lý người da đen một cách đúng đắn như chính tác giả mang màu da đó.”

Bà là một trong những văn sĩ phái yếu nổi tiếng nhất ở Hoa Kỳ. Một cái cây, một tảng đá, một đám mây. (*A tree, A rock, A cloud*) là một truyện ngắn trong tập *The Ballad of the Sad Café* (1951). Ngoài ra bà còn nổi tiếng với hai truyện dài *Clock without hands* (Đồng hồ không kim, 1961) và *The member of the wedding* (Thành viên của đám cưới, 1946).

The Ballad of the Sad Café đã được Edward Albee chuyển thể thành vở kịch sân khấu cùng tên vào năm 1963.

Vở kịch của Albee đã được nhà biên kịch Michael Hirst chuyển thể thành phim cùng tên năm 1991 với sự tham gia của Vanessa Redgrave và Keith Carradine.

“The Sad Café” là một bài hát dựa trên The Ballad of The Sad Café, được thu âm bởi ban nhạc rock Streetlight Circus có trụ sở tại New York và nằm trong album Needle Down năm 2016 của họ.

Sáng hôm ấy, trời mưa và hã còn tối mù. Khi cậu trai đến tiệm cà phê ở trạm xe, cậu đã đi gần hết khoảng đường của cậu, và bây giờ cậu vào đây dùng một tách cà phê. Đây là một quán cà phê mở suốt đêm, chủ nhân tên là Leo, một người khó chịu và keo kiệt. Nằm giữa con đường cô tịch, quán cà phê có vẻ ấm cúng và sáng sủa: ngồi dọc theo quầy rượu có hai người lính, ba người thợ dệt từ nhà máy dệt đến, và sát trong góc, có một người đàn ông ngồi thu mình lại, một nửa khuôn mặt chìm trong ly bia lớn. Cậu trai đội một cái mũ

da, có hai mảng da che kín lỗ tai như mũ của những người đi bay. Khi vào trong tiệm, cậu cởi sợi dây buộc ở cằm và vén mảng da ở bên phải lên quá khỏi cái lỗ tai nhỏ nhắn và hồng hào của cậu; thường khi cậu đang uống, sẽ có một người nào đó thân mật gợi chuyện với cậu, Nhưng sáng nay Leo không nhìn vào mặt cậu và cũng không có ai nói chuyện cả. Cậu trả tiền và định rời khỏi quán thì chợt có tiếng gọi:

– Cậu bé! Ê cậu bé!

Cậu quay lại và thấy người đàn ông ở góc phòng đang ngoắc ngón tay và gật đầu chào cậu. Mặt của ông ta đã rời khỏi ly bia và ông chợt có vẻ hân hoan lạ thường. Mặt của ông dài và tái, lỗ mũi và tóc màu cam nhạt.

– Ê cậu bé!

Cậu trai tiến về phía ông ta. Cậu chừng mười hai tuổi, nhỏ người, một vai cao một vai thấp vì gánh nặng của cái sắc lớn đưng báo. Gương mặt tàn nhang của cậu có vẻ khờ dại với cặp mắt tròn của trẻ con.

– Thưa ông hỏi chi?

Người đàn ông đặt một tay lên vai của cậu bé đưa báo, rồi ông nâng lấy cái cầm và chậm rãi lắc qua lắc lại. Cậu bé ngượng ngùng thối lui.

– Ô kìa! Cái ông này?

Giọng cậu bé vang dội. Không khí trong quán cà phê chợt lặng yên hẳn. Người đàn ông bảo:

– Tôi yêu cậu.

Những người ngồi dọc theo quầy rượu cười âm lên. Cậu bé nhăn mặt và tránh ra xa, phân vân không hiểu nên làm gì. Cậu hướng về phía quầy rượu nhìn Leo, lão nhìn lại với vẻ chế diễu khó chịu. Cậu trai cũng cố cười nhưng mặt người đàn ông có vẻ nghiêm trọng và buồn bã. Ông ta nói:

– Tôi không định trêu cậu đâu, cậu bé. Ngồi đây uống bia với tôi. Tôi muốn cắt nghĩa cho cậu chuyện này.

Cậu bé đưa mắt thận trọng dò hỏi những người ngồi dọc theo quầy, nhưng họ đã trở về với ly bia hay buổi ăn sáng của họ. Không còn ai để ý tới cậu. Leo đặt lên quầy một tách cà phê và một chậu kem nhỏ. Lão nói:

– Thăng bé, đang tuổi vị thành niên đấy nhé.

Cậu bé nhẹ nhàng đặt người trên ghế đầu, Cái lỗ tai phía có mảng da được vén lên rất nhỏ và đỏ. Người đàn ông nhìn cậu gục gặc đầu. Ông nói:

– Câu chuyện này khá quan trọng.

Ông thọc hai tay vào túi quần ở ngang hông và lấy ra một vật, đặt nó nằm trợn trong lòng bàn tay và đưa cho cậu bé xem. Ông bảo:

– Cậu nhìn cho kỹ.

Cậu bé trố mắt nhìn, nhưng cậu không thấy gì phải cần nhìn kỹ. Trong lòng bàn tay bản thủ của người đàn ông là một tấm ảnh. Đó là hình của một người đàn bà. nhưng tấm ảnh bị mờ và có những vết nổi lốm đốm nên cậu chỉ thấy rõ cái nón và cái áo của bà ta. Người đàn ông hỏi:

– Thấy không?

Cậu bé gật đầu, người đàn ông để tấm ảnh khác của người đàn bà đang đứng trên bãi biển trong bộ áo tắm. Bộ quần áo tắm khiến cho bụng bà có vẻ to, và đó là điểm duy nhất mà ta còn nhận rõ. Người đàn ông xích tới gần cậu bé. Ông ta hỏi:

– Cậu thấy rõ chưa? Cậu thấy bà này lần nào chưa?

Cậu bé ngồi bất động, cặp mắt liếc nhìn người đàn ông.

– Tôi không biết.

– Chẳng sao.

Người đàn ông chìa nhanh vài bức hình rồi nhét chúng lại trong túi quần.

– Vợ tôi đó.

– Bà ấy mất rồi.

Người đàn ông chậm rãi lắc đầu. Ông cắn chặt môi lại như thể định huýt sáo và rồi ông trả lời bằng một giọng kéo dài:

– Không... tôi sẽ cắt nghĩa cho.

Ly bia đặt trên quầy trước mặt ông có màu nâu. Ông không nâng ly lên uống, mà lại cúi đầu xuống, mặt tựa trên thành ly trong một lúc. Rồi ông dùng hai tay xoay tròn cái ly và nhấp một hớp. Leo lên tiếng:

– Rồi cũng có đêm mà đi ngủ với cái mũi bị chìm trong ly bia và mày chết sặc trong đó cho mà xem. Một người khách qua đường chết vê vang trong một ly bia. Thật là một cái chết đẹp.

Cậu bé đưa báo cố gắng ra dấu cho Leo. Trong khi người đàn ông không để

ý, cậu nhăn mặt và mấp máy môi hỏi: “Say à?” Nhưng Leo chỉ nhướn mày quay đi, đặt vài miếng thịt heo đỏ cháy trên bếp nướng. Người đàn ông đẩy ly bia ra xa, ông ngồi thẳng lại, hai bàn tay gầy gò đặt trên bàn, xoắn lấy nhau. Khi ông nhìn cậu bé đưa báo, mặt ông thật buồn. Mắt của ông không chớp, nhưng mí mắt đôi khi nhắm nghiền lại với vẻ nghiêm trang ta có thể đọc rõ ở trong đôi mắt xanh yếu ớt của ông. Trời đã tờ mờ sáng, cậu bé trút gánh nặng của sắc báo khỏi vai. Người đàn ông nói:

– Tôi đang nói về tình yêu. Với tôi nó là một khoa học,

Cậu bé đã định rời khỏi ghế, nhưng người đàn ông đưa ngón tay trở lên, và ở ông có một mãnh lực gì giữ chân cậu bé lại, không cho cậu đi.

– Mười hai năm trước tôi kết hôn với người đàn bà trong hình đây. Bà ta là vợ tôi trong một năm chín tháng ba ngày và hai đêm. Tôi yêu bà ta. Ừ...

Giọng nói khàn khàn và rời rạc của ông ta rít lên, ông nói tiếp:

– Tôi yêu bà ta và tôi cũng nghĩ là bà ta yêu tôi. Tôi là một kỹ sư hỏa xa. Bà ta được đủ mọi tiện nghi và mọi thứ xa xỉ trong gia đình. Tôi không bao giờ nghĩ là bà có thể thiếu thốn. Nhưng thế mà cậu có biết sao không?

– Không... Leo nói.

Người đàn ông không rời khỏi mắt cậu bé.

– Bà ta bỏ tôi. Một tối tôi trở về nhà và thấy căn nhà trống trơn. Bà ta đã ra đi. Bà ta bỏ tôi.

– Bà ta chạy theo một người khác?

– Dĩ nhiên rồi, cậu bé. Một người đàn bà không thể bỏ đi cách đó một mình.

Quán cà phê yên lặng, cơn mưa nhẹ dẹt đen và không dứt ngoài đường phố. Leo dùng những cái răng của cái nĩa lớn ăn miếng thịt heo xuống. Lão nói:

– Thế ra mày đã theo đuổi con mẹ đó trong mười một năm nay, hử lão già điếm kia?

Lần đầu tiên người đàn ông quay nhìn Leo.

– Này, đừng có hạ cấp như thế. Mà tao cũng không nói chuyện với mày.

Ông ta quay lại cậu bé, thì thầm với một giọng bí mật và tin cẩn:

– Đừng để ý đến thằng cha đó nghe em?

Cậu bé đưa báo tuy gật đầu nhưng mặt lộ vẻ nghi ngại.

Ông ta tiếp tục câu chuyện:

– Như thế này này. Tôi là loại người nhạy cảm với bất cứ chuyện gì. Cả cuộc đời tôi, hết chuyện này lại đến chuyện nọ làm tôi rung động. Ánh trăng. Chân của một người con gái đẹp. Hết chuyện này đến chuyện nọ. Nhưng có một điều là khi tôi đã thưởng thức xong một chuyện gì đó, tôi lại có một cảm giác thật lạ, như chuyện đó đang còn vương vất đâu đây trong người tôi. Không có chuyện gì chịu chấm dứt hoàn toàn hay ăn khớp với những chuyện kia.. Đàn bà? Tôi cũng có phần cho họ. Song cũng như thế. Về sau lại cũng vương vất đâu đó trong người

tôi. Lúc đó tôi là người chưa từng yêu đương.

Thật từ từ ông ta nhắm mắt lại và cái cử chỉ này như những lúc cuối của một màn kịch, bức màn của sân khấu được khép lại. Khi nói lại, giọng của ông có vẻ hứng khởi, những chữ đến với ông thật nhanh, vành tai rộng của ông dường như lay động.

– Rồi tôi gặp người đàn bà này. Lúc đó tôi năm mươi một tuổi, bà ta thì luôn luôn bảo mình ba mươi. Tôi quen bà tại một trạm xăng và chúng tôi lấy nhau trong khoảng ba ngày sau. Cậu có hiểu sao không? Tôi không biết phải diễn tả như thế nào đây. Những gì tôi từng cảm thấy lần này tập hợp cả ở người đàn bà này. Tôi không còn thấy gì vương vất trong tôi nữa và tất cả dường như đã chấm dứt với bà ta.

Người đàn ông chột ngừng lại, ông ta đánh nhẹ cái mũi dài của mình, Giọng của ông trầm xuống, chắc chắn và có vẻ trách móc:

– Tôi cắt nghĩa điều này không đúng lắm. Câu chuyện như thế này. Có những cảm giác đẹp đẽ và những mối vui nho nhỏ mơ hồ trong tôi. Người đàn bà này như một con đường tập hợp chúng lại cho tâm hồn tôi. Tôi cho chúng xen vào người bà ta và tôi thoát ra thanh thản. Nay, cậu nghe kịp tôi chứ?

– Bà ta tên gì?

– Ô! Tôi gọi bà ta là Dodo, nhưng chuyện đó không quan hệ.

– Ông có thử đi tìm bà ta không?

Người đàn ông hình như không nghe được câu hỏi đó. Ông ta nói:

– Trong tình cảnh đó mà bà ta lại bỏ tôi, cậu thử nghĩ xem tôi sẽ ra sao?

Leo lấy miếng thịt heo ở lò nướng ra và nhồi thành hai miếng nhét giữa cái bánh. Mặt của lão xám xịt với cặp mắt ti hí và một cái mũi nhăn nheo có những vết thâm màu xanh nhạt. Một trong những người thợ của nhà máy dẹt ra dầu xin thêm cà phê và Leo rót thêm cho họ. Ông ta chẳng bao giờ cho thêm cà phê mà không tính tiền. Thường thường những người thợ dẹt đều ăn sáng ở đây, nhưng càng quen mặt khách chúng nào, Leo càng đối xử keo bẩn với họ chừng đó. Ông ta nhấm nháp miếng bánh mì với vẻ hả dạ như đang trả thù nó.

– Và không bao giờ ông tìm ra bà ta?

Cậu bé không hiểu phải nghĩ sao về người đàn ông này, và khuôn mặt trẻ con

của cậu lộ vẻ hoang mang pha lẫn tò mò, nghi ngại. Cậu mới đưa báo trên đường này; cậu thấy bờ ngõ khi lạc vào thành phố trong một sáng tờ mờ lạ lùng này.

– Ủ, tôi cố mọi cách để tìm bà ta. Tôi đi khắp nơi để tìm chỗ bà ta ở. Tôi đi Tulsa vì bà ta có người quen ở đó. Tôi còn đi Mobile, Tôi đi khắp mọi thành phố mà bà ta hay nói tới và tôi theo dò bất cứ ai trước kia có liên quan với bà ta. Tulsa, Atlanta, Chicago, Cheesaw, Memphis... Tôi hầu như đã đi cả hai năm trời để lùng khắp cả nước kiếm bà ta.

Leo nói xen vào:

– Nhưng cả hai đã biến mất trên quả đất này.

Người đàn ông vẫn tiếp tục với một giọng tin cậy:

– Đừng nghe hẩn. Và cũng đừng để ý chuyện hai năm đó. Không quan trọng. Điều đáng nói là trong năm thứ ba một chuyện lạ lùng đã đến với tôi.

– Cái gì?

Người đàn ông cúi đầu xuống, quay ly bia nhấp một hớp. Trong khi mặt của ông đảo trên ly bia, lỗ mũi, ông phập phồng; ông hít hơi hăng của chất bia hư và không uống nữa.

– Rơi vào chuyện ái tình là một chuyện lạ. Lúc đầu tôi chỉ nghĩ cách lôi bà ta trở lại với mình. Nhưng là một ám ảnh bệnh hoạn. Nhưng sau đó, thời gian trôi qua, tôi cố nhớ bà ta. Nhưng cậu có biết sao không?

– Không.

– Khi tôi nằm yên trên giường và cố nhớ bà ta, đầu óc tôi trở nên trống rỗng. Tôi không thể tưởng tượng được bà ta. Tôi lấy hình bà ta tôi xem. Cũng chẳng ích gì hơn. Không làm được gì. Một khoảng trống. Cậu có thể hiểu được chuyện này không?

– Nghe chưa Mac, Leo gọi xuống quầy hàng, mà có thể tưởng tượng đầu óc của thằng này là một khối rỗng tuếch không?

Người đàn ông chậm rãi xua tay như thể quạt đuổi ruồi. Đôi mắt xanh của ông nhìn thẳng như dán chặt vào khuôn mặt nhỏ dại của cậu bé đưa báo...

– Nhưng với một mảnh chai mà bất ngờ tôi gặp trên đường đi. Hay với một điệu nhạc với năm xu bỏ vào máy hát. Một bóng tối trên bức tường về đêm. Và

thế mà tôi chợt nhớ ra được. Chuyện đó có thể xảy ra khi tôi đang đi trên đường và tôi thường kêu lên, đôi khi lại va đầu phải cột đèn. Cậu nghe kịp tôi nói chứ?

– Một mảnh chai...

– Bất cứ cái gì. Tôi đi lang thang và không biết làm sao và đến khi nào thì mới nhớ đến bà ta được. Cậu nghĩ là mình có thể kiếm một cái mộc che để hồi tưởng. Nhưng ký ức không đến thẳng trước mặt người nào cả. Nó nằm tránh một phía, Tôi rất dễ rung động với những gì tôi nghe thấy. Đột nhiên, thay vì lang bang khắp nơi để tìm bà ta, bây giờ thì trong tâm hồn tôi lại có cuộc săn đuổi tôi của bà ta. Bà ta săn đuổi tôi, cậu để ý chứ, và ngay trong tâm hồn tôi.

Cuối cùng cậu bé hỏi:

– Thế thì lúc đó ông ở đâu?

– Ô, người đàn ông kêu lên, tôi là người kỳ quặc, như một kẻ bệnh hoạn. Như mắc bệnh đậu mùa. Tôi thú thật với cậu, tôi say sưa. Tôi dâm dục. Tôi có thể phạm bất cứ tội ác gì nếu chúng đột nhiên đến kích thích tôi. Tôi miễn cưỡng mà thú nhận thế, nhưng tôi vẫn thú nhận khi tôi hồi tưởng lại thời đó, tất cả đều cô đặc trong óc tôi, thật là ghê gớm!

Người đàn ông cúi đầu xuống, trán đập nhẹ trên quây. Trong vài giây ông ta vẫn ở trong tư thế cúi xuống đó, để lộ phía sau cái cổ dài những thứ hoa kim tước màu da cam bám ở đó. Hai bàn tay của ông với những ngón dài ngoằn chấp vào nhau trong một dáng điệu cầu nguyện. Rồi người đàn ông ngồi thẳng lại; ông ta cười và gương mặt chột sáng ra, rồi run rẩy và già hẳn đi. Ông ta nói:

– Vào chừng năm thứ năm thi chuyện đó xảy ra, và từ đó tôi bắt đầu khoa học của tôi.

Leo nhếch mép cười nhạt. Lão nói:

– Tụi mày thật không có thằng nào còn trẻ trung được một chút.

Rồi ông ta chợt nổi giận giật mạnh cái khăn ông đang cầm ở tay và ném mạnh xuống đất.

– Đó cái loại Romeo mà lại mặc váy đàn bà phết đất!

Cậu bé hỏi:

– Cái gì xảy ra?

Giọng của người đàn ông cao và rõ. Ông trả lời:

– Sự bình yên tâm hồn.

– Hử?

– Này cậu, khó cắt nghĩa cho cậu một cách khoa học. Tôi nghĩ lời giải thích hợp lý nhất là thế này: Bà ta và tôi đã thoát ra khỏi nhau trong một thời gian khá lâu đến độ chúng tôi đều lẫn lộn không còn nhớ nhau gì nữa, Sự bình yên tâm hồn. Một khoảng trống lạ lùng và đẹp đẽ. Portland lúc đi vào mùa xuân, mưa hay đến vào buổi chiều. Chiều nào tôi cũng nằm nhà và yên lặng trong bóng tối. Và cái khoa học đã đến với tôi như thế đó.

Những cánh cửa sổ ở tiệm cà phê sáng màu xanh nhạt Hai người lính trả tiền bia và mở cửa, một người ngừng lại chải tóc và phẩy bùa ở đôi ủng trước khi cả hai bước ra. Ba người thợ dệt còn cầm cúi trước bữa ăn sáng của mình. Quả lắc của cái đồng hồ treo tường vẫn đều đều qua lại.

– Thế này này. Cậu nghe cho kỹ nhé. Tôi suy nghĩ về tình yêu và cắt nghĩa sự kiện đó. Tôi nhận ra được những sai lầm của chúng ta. Lần đầu tiên khi chúng ta yêu, chúng ta có biết mình yêu cái gì không?

Cái miệng mảnh mai của cậu bé hé mở, nhưng cậu không trả lời.

– Đàn bà, người đàn ông đáp, không có một khoa học, không có kinh nghiệm, chúng ta đã thử thách một chuyện nguy hiểm và thiêng liêng nhất trên trái đất của Chúa. Chúng ta yêu đàn bà, phải không cậu?

Cậu bé trả lời yếu ớt: – Vâng.

– Người ta đã bắt đầu ở một khởi điểm sai lầm của tình yêu. Họ đã bắt đầu ở độ cao nhất. Cậu có thể thấy sự tai

hại đó không? Cậu có biết chúng ta phải yêu bằng cách nào không?

Người đàn ông vươn tay ra chụp lấy cổ của chiếc mũ dạ. Ông lắc nhẹ cậu bé và đôi mắt xanh không chớp nhìn thẳng xuống với vẻ nghiêm trang:

– Cậu bé, cậu có biết nên bắt đầu tình yêu như thế nào không?

Cậu bé rút người lại, chăm chú và im lặng. Cậu chậm chạp lắc đầu. Người đàn ông xích đến gần hơn và thì thầm:

– Một cái cây, một tảng đá, một đám mây.

Ngoài đường phố trời vẫn còn mưa. Cơn mưa không dứt, một cơn mưa xám và nhẹ. Nhà máy hụ còi canh làm sáu giờ sáng, ba người thợ dật trả tiền và ra đi. Không còn ai trong tiệm trừ Leo, cậu bé

đưa báo và người đàn ông già. Ông nói:

– Thời tiết ở Portland cũng như thế này đây. Vào thời đó khoa học của tôi bắt đầu. Tôi suy nghĩ và khởi sự một cách thận trọng. Tôi nhặt đem về nhà bất cứ gì tôi gặp trên đường đi. Tôi mua một con cá vàng và tôi chăm sóc nó, để tâm tới nó và tôi yêu nó, Tôi cứ thử như thế với vật này vật nọ. Càng ngày tôi càng thành thạo với kỹ thuật này và tôi càng khám phá ra chúng. Trên con đường từ Portland tới San Diego.

– Thôi im đi, im đi, im đi, Leo kêu lên.

Người đàn ông vẫn giữ chặt cái mũ của cậu bé; ông run rẩy và khuôn mặt của ông chột sáng với vẻ thiết tha pha lẫn dữ tợn.

– Đã sáu năm rồi tôi lang thang một mình xây dựng khoa học của tôi. Và bây giờ tôi đã thấu triệt được rồi. Này cậu, tôi có thể yêu bất cứ cái gì. Tôi không còn phải thắc mắc về chuyện đó nữa. Tôi thấy một đường phố đầy cả người và thế mà tôi thấy mình sung sướng. Tôi nhìn theo một con chim bay trên trời. Hay tôi gặp một du khách dọc đường. Bất cứ chuyện gì đó cậu. Bất cứ ai. Gặp những người khách lạ và tôi thấy mình đều mến họ. Cậu có thể hiểu được ý nghĩa của một khoa học như thế không?

Cậu bé rụt rè, đôi bàn tay giữ chặt mép quây rượu. Rồi cậu hỏi:

- Ông tìm ra bà đó thật chứ?
- Cái gì, cậu hỏi cái gì?

Cậu bé ấp úng:

– Tôi muốn hỏi là ông còn yêu bà nào khác nữa không?

Người đàn ông lơ tay khỏi cổ mũ của cậu bé. Ông ta quay đi và lần đầu tiên mắt của ông lộ vẻ mệt mỏi và lơ đãng. Ông nâng ly bia lên và nốc hết chất bia vàng. Đầu của ông lắc qua lắc lại. Ông chột trả lời:

– Không đâu cậu. Cậu thấy đó, đây là giai đoạn cuối cùng trong khoa học của tôi. Tôi rất thận trọng. Và tôi cũng chưa sẵn sàng lắm.

– Tốt, Leo thốt, tốt, tốt.

Người đàn ông đứng trên ngưỡng cửa. “Nhớ rằng” Đứng giữa vùng ánh sáng xám và ẩm ướt của sáng sớm người của ông ta nhỏ bé hẳn, đáng bạc nhược và yếu đuối. Nhưng cái cười của ông thật

tươi tắn, “Nhớ là tôi yêu cậu”. Ông nói và gật đầu chào lần cuối. Cánh cửa yên lặng đóng lại.

Cậu bé yên lặng một lúc lâu. Cậu kéo miếng băng trên trán xuống, những ngón tay bám đầy bụi bẩn của cậu chạy quanh vòng của chiếc ly không. Rồi, không nhìn vào Leo, cậu hỏi:

- Ông ta say à?
- Không, Leo đáp cộc lốc.

Giọng cậu bé cao hơn và câu hỏi thật rõ ràng:

- Hay ông ta hút thuốc phiện?
- Không.

Cậu bé ngược nhìn Leo, gương mặt nhỏ dại có vẻ thất vọng, giọng cậu gấp rút và vang dội:

– Ông ta điên chẳng? Ông có nghĩ là ông ta loạn óc không? – giọng cậu bé chột trầm xuống, đầy vẻ nghi ngờ – hử ông Leo?

Nhưng Leo không trả lời cho cậu. Leo đã coi quán cà phê đêm này trong mười bốn năm rồi, ông ta không muốn làm một người chỉ trích những việc điên cuồng. Có nhiều nhân vật trong tỉnh và cũng có nhiều người lạ đôi khi đến đâu vào ban đêm. Ông ta biết chứng điên của từng người. Nhưng ông không muốn thỏa mãn câu hỏi của cậu bé đang chờ đợi. Gương mặt xanh xao của ông nhăn lại và ông giữ im lặng.

Thế nên cậu bé thả cái mảnh mũ ở bên phải xuống và lúc quay người bước ra khỏi quán, cậu chỉ có một lời phẩm bình làm cậu hài lòng, một lời phẩm

bình mà ta không thể khôì hài hay nhạo
báng:

– Chắc ông ta đã đi du lịch khá nhiều!

